

GENERÁLNA PROKURATÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
ODBOR LEGISLATÍVY A ÚSTAVNÉHO PRÁVA
Štúrova 2, 812 85 Bratislava 1

1 GÚp 2/17/1000-3

V Bratislave 3. marca 2017

Ústavný súd
Slovenskej republiky
Hlavná 110
042 65 Košice

Podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) a čl. 130 ods. 1 písm. e) Ústavy Slovenskej republiky v spojení s § 18 ods. 1 písm. e) a § 37 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov podávam

n á v r h
na začatie konania o súlade

ustanovení zákona č. 340/2016 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňajú niektoré zákony s čl. 1 ods. 1 prvou vetou a čl. 2 ods. 2 v spojení s čl. 20 ods. 1 a čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky a § 37 až 41 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov vydal tento

n á l e z :

ustanovenia zákona č. 340/2016 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňajú niektoré zákony, nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 prvou vetou a čl. 2 ods. 2 v spojení s čl. 20 ods. 1 a čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky.

Súčasne navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky podľa čl. 125 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a § 38 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov rozhodol o pozastavení účinnosti ustanovení zákona č. 340/2016 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňajú niektoré zákony, ak prijme tento návrh na konanie podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky.

Odôvodnenie:

Podľa čl. 1 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v Slovenskej republike štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.

Zákonodarca sa týmito ústavnými článkami dôsledne neriadil pri schvaľovaní zákona č. 340/2016 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon č. 340/2016 Z. z.“).

Predmetom právnej úpravy ustanovenej zákonom č. 340/2016 Z. z. je:

1. Novelizácia zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 120/1993 Z. z.“) (Čl. I):

Novelizácia tohto zákona spočíva v doplnení prechodného ustanovenia § 29o, podľa ktorého

- poslancom Národnej rady Slovenskej republiky, prezidentovi Slovenskej republiky, členom vlády Slovenskej republiky, predsedovi a podpredsedom Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky patrí v roku 2017 plat a paušálne náhrady vo výške určenej v roku 2011 s odkazom na § 29g (odsek 1),
- odmena asistentov poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a výdavky na prevádzku poslaneckých kancelárií zriadených podľa § 4a ods. 1 druhej vety sú v roku 2017 rovnaké ako v roku 2011 (odsek 2),
- ustanovenie odseku 1 sa nevzťahuje na generálneho prokurátora, predsedu Súdnej rady Slovenskej republiky, sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky a ostatných sudcov; ich plat sa v roku 2017 určí podľa § 2 a 27.

Plat poslancov Národnej rady Slovenskej republiky je upravený v § 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky, funkčné príplatky v § 3, paušálne náhrady a náhrady ďalších výdavkov v § 4 zákona č. 120/1993 Z. z. Poslancovi patrí plat vo výške trojnásobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok znížený podľa odseku 2 (suma zníženia platu závisí od

podielu schodku rozpočtu verejnej správy Slovenskej republiky a hrubého domáceho produktu Slovenskej republiky v predchádzajúcom kalendárnom roku).

Plat prezidenta Slovenskej republiky je upravený v § 10 a paušálne náhrady v § 11 zákona č. 120/1993 Z. z. Plat prezidenta sa rovná 4-násobku platu poslanca.

Plat členov vlády Slovenskej republiky je upravený v § 12, funkčné príplatky v § 13 a paušálne náhrady v § 14 zákona č. 120/1993 Z. z. Plat člena vlády sa rovná 1,5-násobku platu poslanca.

Plat predsedu a podpredsedov Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky je upravený v § 20, funkčné príplatky v § 21, paušálne náhrady a cestovné náhrady pri zahraničných cestách v § 21a a v § 22 zákona č. 120/1993 Z. z. Plat predsedu Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky sa rovná 1,5-násobku platu poslanca. Plat podpredsedu Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky sa rovná 1,3-násobku platu poslanca.

Odmena asistenta/asistentov poslanca a výdavky na prevádzku poslaneckej kancelárie predstavujú spolu 2,7-násobok priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok.

2. Novelizácia zákona č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 564/2001 Z. z.“) (Čl. II):

Novelizácia tohto zákona spočíva v doplnení prechodného ustanovenia § 28e, podľa ktorého v roku 2017 sú platové pomery verejného ochrancu práv, paušálne náhrady a náhrady ďalších výdavkov súvisiacich s vykonávaním tejto funkcie rovnaké ako platové pomery, paušálne náhrady a náhrady ďalších výdavkov poslanca národnej rady vo funkcii podpredsedu národnej rady ustanovené osobitným predpisom (s odkazom na § 29o zákona č. 120/1993 Z. z.), pričom plat verejného ochrancu práv **sa zvýši o 5 %**.

Platové pomery verejného ochrancu práv sú upravené v § 26 zákona č. 564/2001 Z. z. Podľa tejto právnej úpravy platové pomery verejného ochrancu práv, paušálne náhrady a náhrady ďalších výdavkov súvisiacich s vykonávaním tejto funkcie sú rovnaké ako platové pomery, paušálne náhrady a náhrady ďalších výdavkov poslanca národnej rady vo funkcii podpredsedu národnej rady určené osobitným predpisom.

3. Novelizácia zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 215/2004 Z. z.“) (Čl. III):

Novelizácia tohto zákona spočíva v doplnení prechodného ustanovenia § 84f, podľa ktorého riaditeľovi Národného bezpečnostného úradu v roku 2017 patrí mesačne funkčný plat vo výške platu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky ustanoveného na rok 2017 osobitným predpisom (s odkazom na § 29o zákona č. 120/1993 Z. z.).

Platové pomery, hmotné výhody a paušálne náhrady riaditeľa Národného bezpečnostného úradu sú upravené v § 71a zákona č. 215/2004 Z. z. Podľa právnej úpravy uvedenej v odseku 1 tohto ustanovenia riaditeľovi Národného bezpečnostného úradu patrí mesačne funkčný plat vo výške platu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky.

4. Novelizácia zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 400/2009 Z. z.“) (Čl. IV):

Novelizácia tohto zákona spočíva v doplnení prechodného ustanovenia § 140f, podľa ktorého štátnemu zamestnancovi vo verejnej funkcii v služobnom úrade, ktorým je ministerstvo, na ktorého sa vzťahuje ustanovenie § 83 ods. 4, a vedúcemu ostatného ústredného orgánu štátnej správy patrí v roku 2017 funkčný plat vo výške platu poslanca národnej rady ustanoveného na rok 2017 osobitným predpisom (s odkazom na § 29o zákona č. 120/1993 Z. z.) **zníženého o 5 %**.

Funkčný plat štátneho zamestnanca vo verejnej funkcii v služobnom úrade, ktorým je ministerstvo a vedúceho ostatného ústredného orgánu štátnej správy je upravený v § 83 ods. 4 zákona č. 400/2009 Z. z. Podľa tejto právnej úpravy funkčný plat na účely tohto zákona je aj plat vo výške platu poslanca národnej rady, ktorý patrí štátnemu zamestnancovi vo verejnej funkcii v služobnom úrade, ktorým je ministerstvo, a vedúcemu ostatného ústredného orgánu štátnej správy; tomuto štátnemu zamestnancovi nepatria platové náležitosti podľa § 81 písm. b) až f) a náhrady podľa § 82.

5. Novelizácia zákona č. 176/2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 338/2015 Z. z. (ďalej len „zákon č. 176/2015 Z. z.“) (Čl. V):

Novelizácia tohto zákona spočíva v doplnení prechodného ustanovenia § 32, podľa ktorého v roku 2017 patrí komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím plat v rovnakej sume ako poslancovi Národnej rady Slovenskej republiky a paušálne náhrady súvisiace s výkonom jeho funkcie v rovnakej sume ako diéty a náhrady ďalších výdavkov spojených s výkonom funkcie poslanca Národnej rady Slovenskej republiky s trvalým pobytom v Bratislavskom kraji ustanovené na rok 2017 osobitným predpisom (s odkazom na § 29o zákona č. 120/1993 Z. z.).

Platové pomery komisára pre deti a komisára pre osoby so zdravotným postihnutím sú upravené v § 20 zákona č. 176/2015 Z. z. Podľa tejto právnej úpravy komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím patrí plat v rovnakej sume ako poslancovi Národnej rady Slovenskej republiky a paušálne náhrady súvisiace s výkonom jeho funkcie v rovnakej sume ako diéty a náhrady ďalších výdavkov spojených s výkonom funkcie poslanca Národnej rady Slovenskej republiky s trvalým pobytom v Bratislavskom kraji.

Z uvedeného vyplýva, že:

- 1. na základe zákona č. 340/2016 Z. z. budú v celom kalendárnom roku 2017 zmrazené na úroveň roku 2011 platy nielen poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, ale aj platy**
 - **prezidenta Slovenskej republiky,**
 - **členov vlády Slovenskej republiky,**
 - **predsedu a podpredsedov Najvyššieho kontrolného úradu,**
 - **verejného ochrancu práv,**
 - **riaditeľa Národného bezpečnostného úradu,**

- štátneho zamestnanca vo verejnej funkcii v služobnom úrade, ktorým je ministerstvo a vedúceho ostatného ústredného orgánu štátnej správy,
 - asistentov poslancov Národnej rady Slovenskej republiky,
2. plat verejného ochrancu práv zmrazený v roku 2017 na úroveň roku 2011 je zvýšený o 5 %,
 3. plat štátneho zamestnanca vo verejnej funkcii v služobnom úrade, ktorým je ministerstvo a vedúceho ostatného ústredného orgánu štátnej správy je znížený o 5 %.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že plat poslanca Národnej rady Slovenskej republiky je referenčnou veličinou na účely určenia platových pomerov ústavných činiteľov podľa zákona č. 120/1993 Z. z. a ďalších štátnych činiteľov podľa osobitných zákonov. Za takto uzákonený mechanizmus určenia platových pomerov ústavných činiteľov a niektorých ďalších štátnych činiteľov zodpovedá Národná rada Slovenskej republiky ako jediný zákonodarný orgán Slovenskej republiky (čl. 72 Ústavy Slovenskej republiky). Preto pri zmrazovaní svojich plátov nemôžu poslanci Národnej rady Slovenskej republiky postupovať nepredvídateľne, arbitrárne a voluntaristicky - len v snahe ovplyvniť verejnú mienku a získať voličské hlasy. Na takéto zmrazenie plátov musia mať reálne dôvody spočívajúce predovšetkým v stave verejných financií, musia brať ohľad na vývoj priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky a musia starostlivo zvážiť dosah zmrazenia svojich plátov aj na platové pomery tých, ktorí nemôžu ovplyvniť stav verejných financií ani hlasovanie v parlamente, a to so zreteľom na jeden zo základných princípov právneho štátu - princíp právnej istoty a legitímnych očakávaní. Osobitnú pozornosť musia venovať platovým pomerom tých subjektov, ktorých nezávislosť garantuje Ústava Slovenskej republiky (sudcovia, verejný ochranca práv, Najvyšší kontrolný úrad). Pri schvaľovaní prechodných ustanovení by si mali uvedomiť aj podstatu prechodnej právnej úpravy - prechodná právna úprava je výnimkou z platného zákonného pravidla. Právnu úpravu, ktorá každý rok už niekoľko rokov po sebe bráni nadobudnutiu účinnosti platnej právnej úpravy, nemožno považovať za prechodnú.

Ekonomický rast v posledných rokoch a každoročné zvýšenie priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky neodôvodňujú prijatie takých úsporných opatrení, aké vyplývajú zo zákona č. 340/2016 Z. z. Takéto opatrenia sa prijímajú v čase ekonomickej krízy. Navyše, ich dosah na štátny rozpočet je zanedbateľný.

Namietam ústavnosť vyznačenej právnej úpravy vo vzťahu k všetkým ústavným činiteľom a štátnym zamestnancov, ktorí sú dotknutí predmetnou právnu úpravou. Takúto právnu úpravu považujem za neprípustný zásah do ústavne garantovaného princípu právneho štátu.

Princíp legality je prirodzenou súčasťou právneho štátu, no používanie a výklad právnych noriem musí byť podriadené aj ich materiálnemu zmyslu, ktorý rešpektuje základné princípy demokracie. Týmto je jasne vyjadrený odmietavý postoj k čisto formálnej koncepcii právneho štátu (rozhodnutie Ústavného soudu České republiky sp. zn. Pl. ÚS 19/1993 z 21. decembra 1993, Sbíрка nálezů a usnesení Ústavného soudu, 1993).

Podstata materiálneho právneho štátu spočíva vo výklade platného práva v súlade so základnými hodnotami demokraticky usporiadanej spoločnosti a následne v dôslednom uplatňovaní platného práva **bez výnimiek** založených na **účelových dôvodoch**. Ústavný súd

Slovenskej republiky sa ohľadom tvorby zákona Národnou radou Slovenskej republiky vyjadril, že Národná rada Slovenskej republiky je viazaná ústavou v rovnakej miere ako všetky ostatné štátne orgány Slovenskej republiky (čl. 2 ods. 2). Pri uplatnení svojej zákonodarnej pôsobnosti môže prijať ľubovoľný zákon, ak takýmto zákonom **neprekročí rámec daný ústavou**. Ústavný súd v konaní o súlade zákona s ústavou v záujme ochrany ústavnosti neprihliada iba na formálnu stránku veci, to znamená na skutočnosť, že národná rada v rámci svojej kompetencie upravila zákonom určitý spoločenský vzťah (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 32/95). Zákonná úprava, ktorá nerešpektuje niektoré z ústavných ustanovení, nerešpektuje ani jeden zo základných princípov demokratického a právneho štátu – princíp ústavnosti, a preto nie je v súlade ani s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 15/98).

Z vyššie uvedeného vyplýva, že základnou otázkou pri kontrole ústavnosti zákona je sledovanie jeho ústavného rámca, ktorý ale nemožno chápať len formálne, resp. procedurálne. Každý zákon je prijímaný na základe materiálnych prameňov práva, ktorými sú oprávnené požiadavky spoločnosti na prijatie danej právnej úpravy. Tieto materiálne pramene práva musia sledovať materiálny rámec ústavy, ktorým je napĺňanie zmyslu a podstaty ústavných princípov. Ústavný súd Slovenskej republiky sa už v minulosti vyjadril, že porušenie princípu zakotveného v čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nespôsobuje to, že Národná rada Slovenskej republiky prijala zákon, ktorý obsahuje neústavný komponent, ale to, že bol prijatý svojvoľne (sp. zn. PL. ÚS 37/95, sp. zn. PL. ÚS 38/95, sp. zn. PL. ÚS 25/00). O akú svojvoľu sa jedná pri prijímaní zákona, je ponechané na orgány kontroly ústavnosti. V tejto súvislosti je vhodné dať do pozornosti Ústavnému súdu Slovenskej republiky dôvodovú správu k namietanému zákonu č. 340/2016 Z. z., ktorá uvádza dôvod, ktorý viedol Národnú radu Slovenskej republiky k prijatiu namietaného zákona - predpokladaná úspora výdavkov štátneho rozpočtu v sume 3,5 mil. eur. Iné zdôvodnenie prijatia uvedenej právnej úpravy dôvodová správa neobsahuje.

Je evidentné, že na prijímanie zákonov majú v demokratických štátoch vplyv médiá, rôzne lobbistické skupiny, vyhlásenia politikov, svetové či prírodné udalosti alebo rôzne iné vplyvy. Každý takýto podnet na začatie legislatívneho procesu, resp. na prijatie právneho predpisu nesmie vybočiť z materiálneho jadra ústavy, t. j. musí rešpektovať nielen formálne pravidlá obsiahnuté v ústave, ale aj to, na akých hodnotových a principiálnych pravidlách je založený daný štát. Nemožno zákonom regulovať právny vzťah, ak na takúto reguláciu neexistuje žiadny logický a spravodlivý dôvod, resp. sa javí dôvod, ktorý je v rozpore s ústavnými princípmi, a teda je svojvoľný. Pri prijatí zákona č. 340/2016 Z. z. si nemožno nevšimnúť, že zmyslom prijatia zákona má byť úspora výdavkov štátneho rozpočtu, ktorá je úplne zanedbateľná a nemá žiadny význam vzhľadom na celý štátny rozpočet a taktiež akýsi verejný politický záväzok z krízového obdobia na nezvyšovanie plátov vo verejnej správe. Ako bolo vyššie spomenuté, takáto právna úprava by bola dôvodná a zrozumiteľná, ak by štát vykazoval negatívne hospodárske výsledky a príjmy obyvateľstva by klesali. Keďže sa nejedná o takúto situáciu, potom legálne dôvody prijatia právnej úpravy, ktoré sú uvedené v dôvodovej správe, strácajú legitimitu a vyvolávajú zdanie, že sú uvedené svojvoľne a bez reálnej a spravodlivej príčiny. Potom zákon prijatý z takýchto dôvodov nemôže požívať ústavnoprávnu ochranu. Cieľ, ktorý sa mal dosiahnuť prijatím napádanej právnej úpravy nie je naplnený, ba čo viac, javí sa, že právna úprava sleduje iný cieľ, ako je deklarovaný v spoločnosti.

Namietaná právna úprava nerešpektuje ani ďalšie zo základných princípov právneho štátu – princíp právnej istoty a princíp proporcionality. Každý, koho sa namietaná právna úprava týka, má podľa zákona nárok na plat v zákonom stanovenej výške. Tým, že vykonáva funkciu, má nárok na vopred určený plat, ktorý okrem iných faktorov determinuje aj jeho životnú úroveň s konzekvenciami z toho plynúcich. Európsky súd pre ľudské práva judikoval, že za majetok je možné považovať aj veci, ktoré do svojho vlastníctva nadobudne osoba v budúcnosti, ak je to možné legitímne očakávať vzhľadom na všetky okolnosti prípadu. Ak teda niekto koná v dôvere v nejaký zákon, nemá byť v tejto svojej dôvere sklamaný (nález Ústavního soudu České republiky z 8. júna 1995, sp. zn. IV. ÚS 215/94). Tento rozmer ochrany legitímnych očakávaní adresátov právnych noriem proti "svojevôli" zákonodarcu úzko súvisí s princípom predvídateľnosti dôsledkov právneho predpisu ako súčasť materiálneho právneho štátu. Táto predvídateľnosť by mala reflektovať potrebné zmeny v zákonoch, no zákonodarcia musí pri zmene právnej regulácie zohľadňovať doterajší (ním nastolený) právny stav a zmeny musí prijímať citlivo a len v miere nevyhnutnej na zabezpečenie cieľa (nález Ústavního soudu České republiky 26. apríla 2005, sp. zn. IV. ÚS 167/05). Princíp ochrany legitímneho očakávania je tak pevne zviazaný s princípom právneho štátu, a vyplýva teda z čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Ústavní činitelia a štátni zamestnanci, ktorí oprávnené očakávajú na základe právnej úpravy zákonný plat, ktorý je určený „základnou“ normou, majú nárok na vyplácanie platu v takej výške, ako to reguluje „základná“ norma. Legitímne očakáva, že plat v zákonnej výške dostane po celú dobu výkonu verejnej funkcie. Dôvody zmeny výšky platových taríf nie sú vylúčené, avšak príčina na zmenu takýchto platových taríf musí vyplývať zo známych okolností, pričom dôvody nemôžu byť svojvoľné. Z tohto pohľadu sa nárok na plat vo výške, ktorú určuje zákon, stáva jeho majetkovým právom, ktoré je hodné ústavnej ochrany. Ak štátny orgán zasiahne do základného ľudského práva, ktoré garantuje v čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky, pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.

V tomto naznačenom kontexte možno vysloviť pochybnosť, či daná právna úprava spĺňa kritériá testu vhodnosti a racionálneho prepojenia medzi cieľom sledovaným právnou normou a obmedzením základného práva. Svojvoľný zásah do práva je vždy v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, pričom ako bolo spomenuté vyššie, cieľ zamýšľaný právnou normou absentuje. Národná rada Slovenskej republiky by mala pri prijímaní zákonov vyvažovať potenciálny konflikt medzi základným právom a verejným záujmom. Primeranosť zásahu do základného práva voči cieľu, ktorý sa obmedzením sleduje (čo sa získa a čo sa stratí), sa sleduje z viacerých kritérií, ktorými sú naliehavosť účelu právnej úpravy a verejného záujmu, samotná povaha základného práva, teda či ide o zásah do podstaty práva (čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky) a nakoniec negatíva a pozitíva pre uprednostnenie jedného alebo druhého. Je nesporné, že napádaná právna úprava nie je natoľko naliehavá, aby bola prijatá v tomto období. Tým, že plat zákonom určených osôb v zákonnej výške možno legitímne očakávať, je takéto legitímne očakávanie rovnako chránené ako vlastnícke právo v čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky. Keďže obmedzenia základných práv sa môžu použiť len na ustanovený cieľ, ktorý prijatou právnou úpravou v danom prípade absentuje, resp. je imaginárny, potom takémuto obmedzeniu nemožno priznať ústavnú ochranu. Aj z pohľadu posledného hľadiska princípu proporcionality, ktorým je vyhodnotenie negatív a pozitív takejto právnej úpravy vo vzťahu k zákonným, nekráteným platom sa javí takéto pomeriavanie jednoznačné v prospech jestvujúcej právnej úpravy, t. j. zákonnej úpravy pred novelou č. 340/2016 Z. z. Tak malá úspora výdavkov štátneho rozpočtu oproti hodnote

predvídateľnosti tvorby zákonov a z toho plynúceho princípu právnej istoty a legitímneho očakávania je bez významu.

Z uvedeného je zrejmé, že zníženie platov nemá žiaden racionálny a legitímny základ a že je v rozpore s princípmi demokratického právneho štátu. Pre ilustráciu tohto názoru uvádzam súvisiacu judikatúru, ktorá sa zaoberá platmi sudcov, kde Ústavný súd Českej republiky ustálil niekoľko principiálnych východísk pre normotvorbu v tejto oblasti.

Ústavní soud České republiky vo svojom náleze sp. zn. Pl. ÚS 34/04 zo 14. júla 2005 týkajúceho sa platových pomerov sudcov vyslovil aj túto zovšeobecňujúcu tézu: **Zásah do materiálneho zabezpečenia sudcov garantovaného zákonom nesmie byť výrazom svojvôle zákonodarcu, ale musí byť, vychádzajúc zo zásady proporcionality**, odôvodnený výnimočnými okolnosťami, napr. ťaživou finančnou situáciou štátu, pričom aj za splnenia tejto podmienky musí byť zohľadnená odlišnosť funkcie sudcov a predstaviteľov moci zákonodarnej a výkonnej, zvlášť štátnej správy; takýto zásah nesmie dať dôvod k obavám, či sa nedotýka obmedzenia dôstojnosti sudcov, prípadne či nie je výrazom ústavne neprípustného tlaku moci zákonodarnej a výkonnej na moc súdnu.

V náleze sp. zn. Pl. ÚS 55/05 zo 16. januára 2007 Ústavní soud České republiky v podstate definuje pojem platovej reštrikcie. Uvádza: Za platovú reštrikciu, v súlade s doterajšími nálezmi ústavného súdu, treba považovať opatrenie, kedy sudcovi je odňatá alebo znížená nároková zložka odmeny (napr. ďalší plat), bez toho, aby toto odňatie alebo zníženie bolo kompenzované zvýšením inej nárokovej zložky odmeny. Za ďalšiu formu platovej reštrikcie treba však považovať aj zmrazenie zákonom predpokladaného rastu príjmov sudcov alebo aj iných ústavných činiteľov, pričom napr. „trvalé“ **zmrazenie platov** niektorých predstaviteľov štátu by ústavný súd nepochybne posudzoval ako krok ústavne neprípustný.

So zreteľom na uvedené som presvedčený o tom, že právna úprava ustanovená zákonom č. 340/2016 Z. z. nie je v súlade s čl. 1 ods. 1 prvou vetou a čl. 2 ods. 2 v spojení s čl. 20 ods. 1 a čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky.

Porušenie princípu právneho štátu považujem za tak závažný zásah do základných princíпов demokratického právneho štátu, že súčasne navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky pozastavil účinnosť namietaných ustanovení v zmysle čl. 125 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s ustanovením § 38 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov v prípade, ak prijme tento návrh na konanie.

S úctou

JUDr. Jaromír Čižnár
generálny prokurátor Slovenskej republiky